

Baròmetre

del Tercer

Sector Social

Edició **2021**

LES ENTITATS
DE L'ÀREA
METROPOLITANA
DE BARCELONA

Objectius del baròmetre

OBJECTIU GENERAL:

El Baròmetre del Tercer Sector Social és l'eina anual que permet analitzar i conèixer la situació de les entitats socials al territori.

OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'EDICIÓ D'ENGUANY:

1. Quin efecte ha tingut la crisi de la Covid-19 sobre els **col·lectius atesos** per part de les entitats del tercer sector social?
2. Quina ha estat l'afectació de la crisi de la Covid-19 en els **recursos econòmics i fonts de finançament** de les entitats del tercer sector social?
3. Quin ha estat l'impacte de la **digitalització** duta a terme en les entitats del tercer sector social?
4. Quina resposta s'ha donat a l'emergència social des del **tercer sector social i les administracions públiques**?
5. Quins **reptes** es generen per les entitats del tercer sector social en l'escenari post-pandèmia?

Metodologia

L'informe es nodreix de:

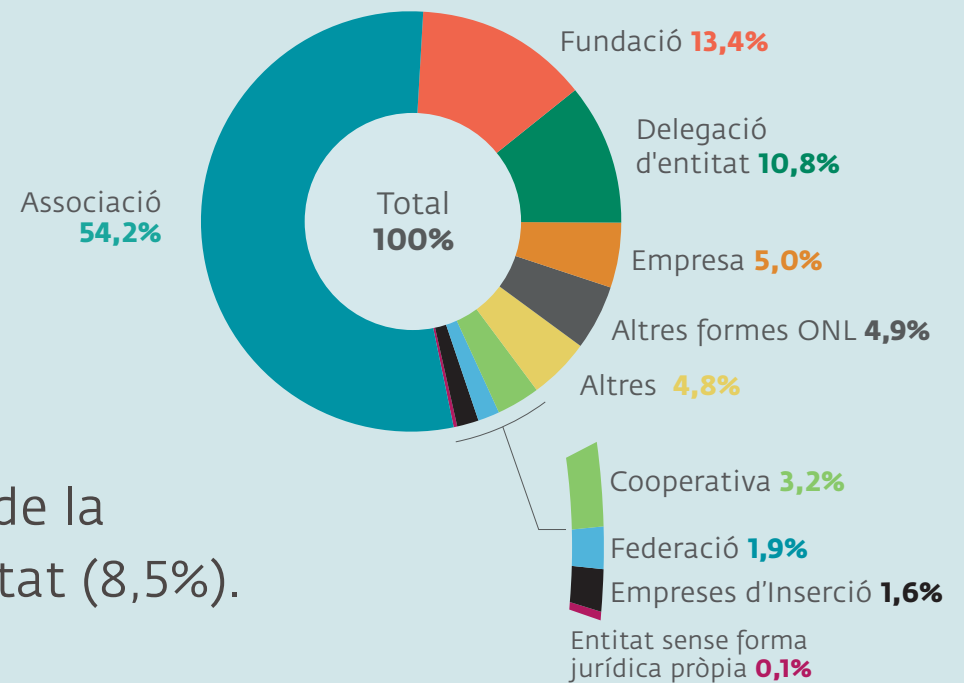
- ▶ Una enquesta adreçada a les entitats del Tercer Sector Social de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- ▶ Dos grups de discussió amb direccions d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona i dels municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- ▶ Un grup de discussió amb entitats del Tercer Sector Social de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- ▶ Una entrevista en profunditat amb la comissionada d'Acció Social de l'Ajuntament de Barcelona.
- ▶ La prospecció i anàlisi de la concessió de subvencions a entitats del Tercer Sector.
- ▶ Una anàlisi de la convocatòria de subvencions per fer front als efectes de la Covid-19.
- ▶ Una anàlisi a la contractació amb tramitació d'emergència de l'Ajuntament de Barcelona per 2020.

Les entitats del Tercer Sector Social

A l'àrea metropolitana de Barcelona, **hi ha un total de 1.145 entitats**, el que suposa el **28% de les entitats de Catalunya**.

La principal forma jurídica de les entitats al territori és **l'associació** amb el 54% de les entitats, seguida de la fundació (18,5%) i la delegació d'entitat (8,5%).

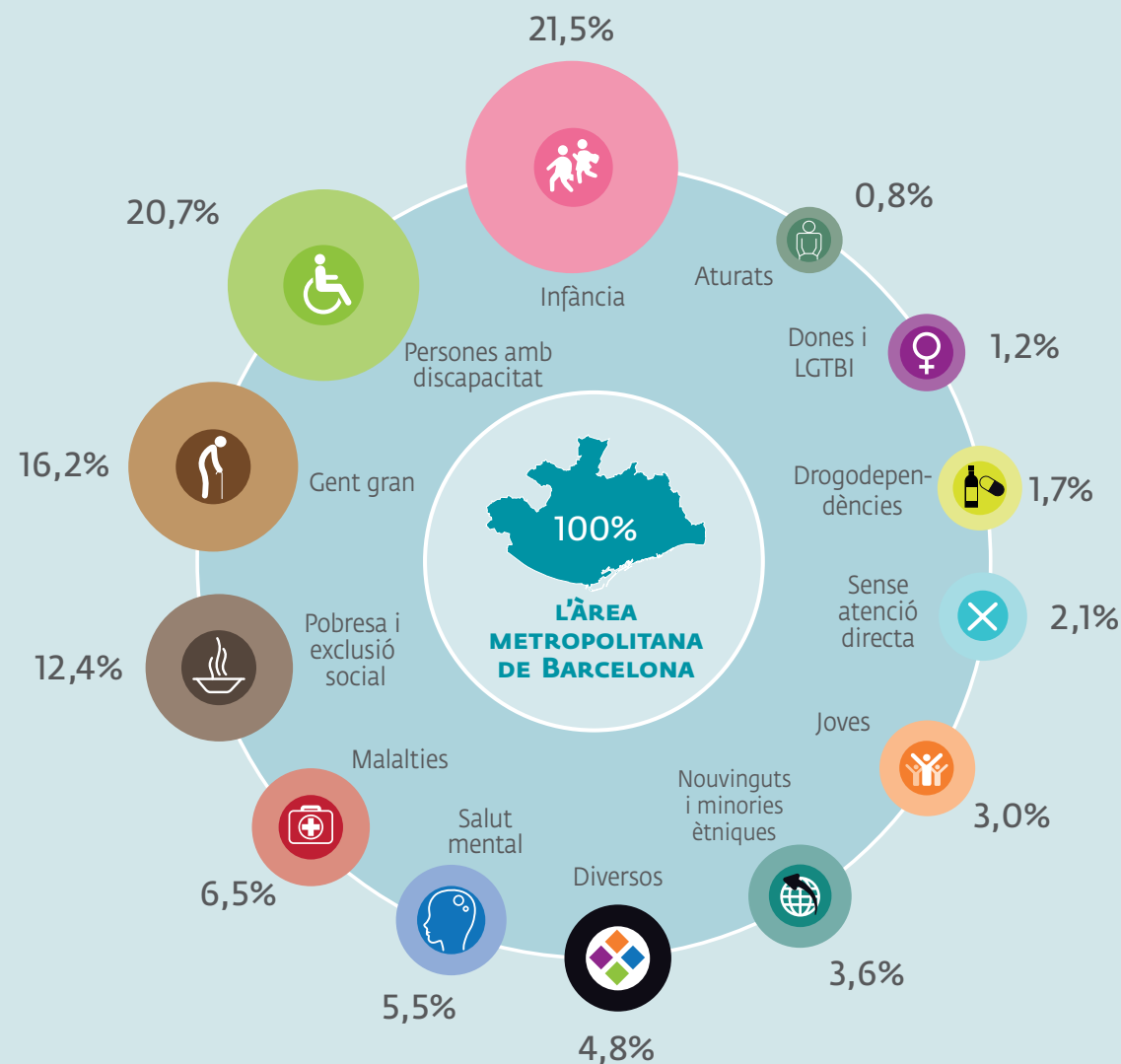
Les entitats de **Barcelona representen el 69% del conjunt de l'àrea metropolitana**, el 5,2% són entitats de l'Hospitalet de Llobregat, seguit de Badalona amb el 3,4% o Sant Boi de Llobregat amb el 2,5%.

Els principals col·lectius atesos per les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona són: la **infància** amb el 22% de les entitats, les **persones amb discapacitat** amb el 21%, la **gent gran** amb el 16% i la **pobresa i exclusió social** amb el 12%.

Entre els àmbits d'intervenció principal de les entitats de l'àrea metropolitana de Barcelona, destaquen: l'**educació en el lleure** i els **serveis educatius** amb el 19%, seguit de l'**atenció psicosocial** i/o **rehabilitació** amb el 17% i l'**àmbit cultural** amb el 13%.

L'efecte de la Covid-19 sobre els col·lectius atesos

El **92% de les entitats** socials de l'àrea metropolitana de Barcelona han hagut d'intensificar esforços per **pal·liar els greus efectes de la crisi social** derivada de la pandèmia.

El **56% de les entitats** enquestades consideren que la conjuntura de la Covid-19 ha fet **integrar o desplegar altres àmbits d'intervenció** en la seva activitat, a banda dels habituals.

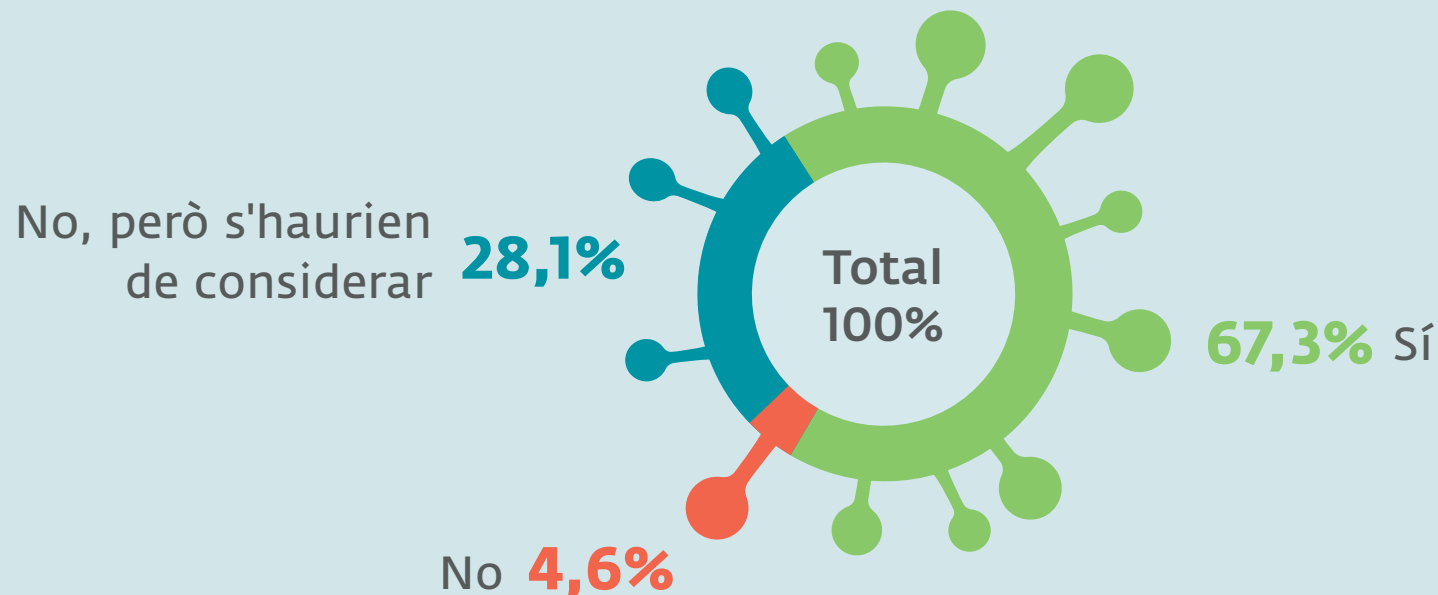
Les entitats que han ampliat els seus àmbits d'intervenció són, en general, entitats grans mentre que les entitats petites no han ampliat els àmbits d'intervenció.

Entre aquelles entitats que sí que han ampliat els col·lectius, la salut mental és el col·lectiu més destacat.

Segons l'enquesta, el **67% de les entitats consideren que els seus serveis estan reconeguts com a essencials o bàsics**. Per altra banda, el 28% asseguren que no estan reconeguts dins aquesta categoria, però, que haurien de ser-ho i només un 5% no creu que els seus serveis s'hagin de considerar essencials o bàsics.

Per tant, el 95% de les entitats socials fan serveis essencials

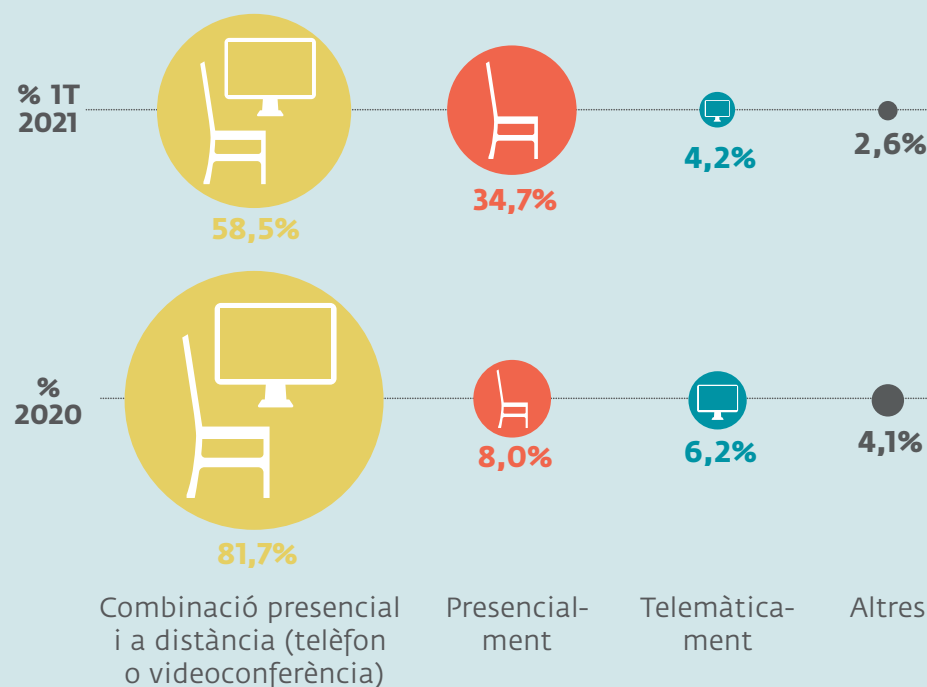

Arran de la crisi originada per la pandèmia, s'han intensificat alguns perfils atesos: **persones que vivien de l'economia submergida, víctimes de violència masclista, les persones migrades, les persones sense llar o la població jove en situació de risc.**

Pel que fa a les persones ateses segons sexe, durant el 2020 el 55% van ser dones i el 45% van ser homes.

Pel que fa al tipus d'atenció realitzada, durant el primer trimestre de 2021 s'observa com el percentatge de **l'atenció realitzada presencialment augmenta notablement respecte de les dades del 2020**, tot i això, la combinació d'atenció presencial i a distància encara és una tipologia d'atenció majoritària.

EVOLUCIÓ DEL TIPUS D'ATENCIÓ REALITZADA

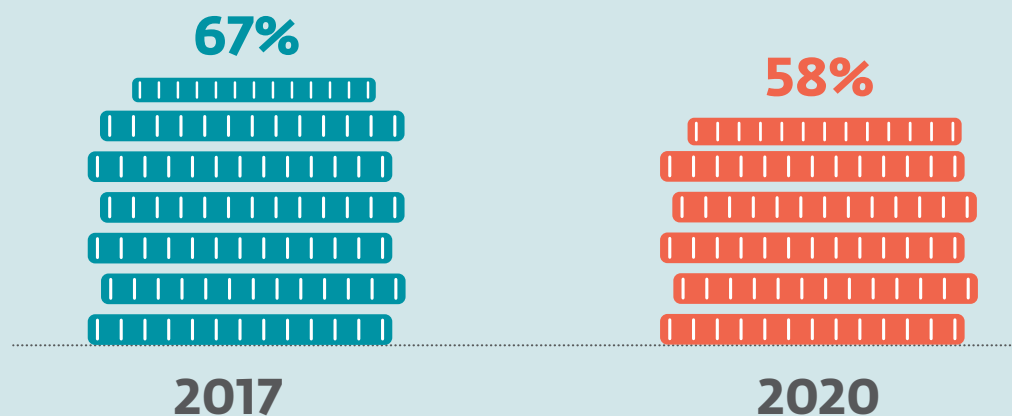

Recursos econòmics i fonts de finançament

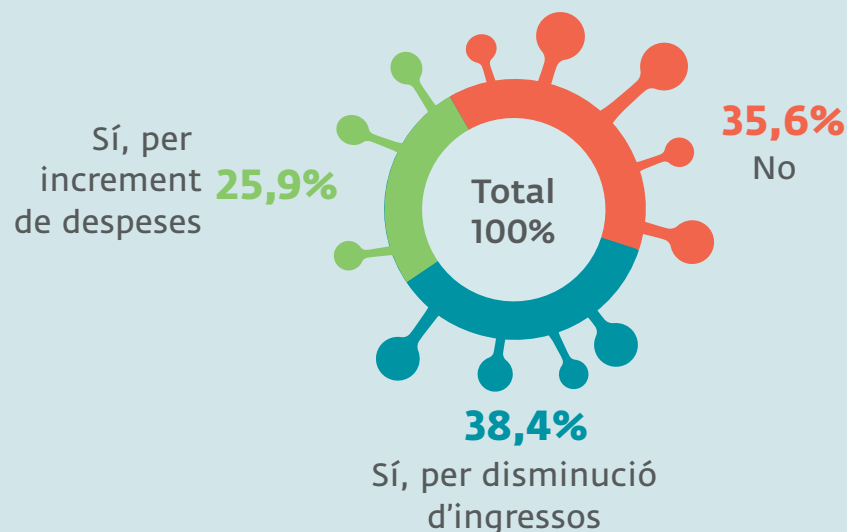
Els **ingressos** de les entitats van créixer fins al 2017 quan un 67% de les organitzacions presentaven superàvit. Els efectes de la pandèmia s'evidencien el **2020** quan les entitats amb superàvit representen el **58%, pràcticament 10 punts percentuals menys**.

SUPERÀVIT DE LES ORGANITZACIONS

El **64,3% de les entitats participants** en l'enquesta consideren que el resultat de l'**exercici 2020 ha estat afectat per la Covid-19**.

RESULTAT EXERCICI AFECTAT PER LA COVID-19

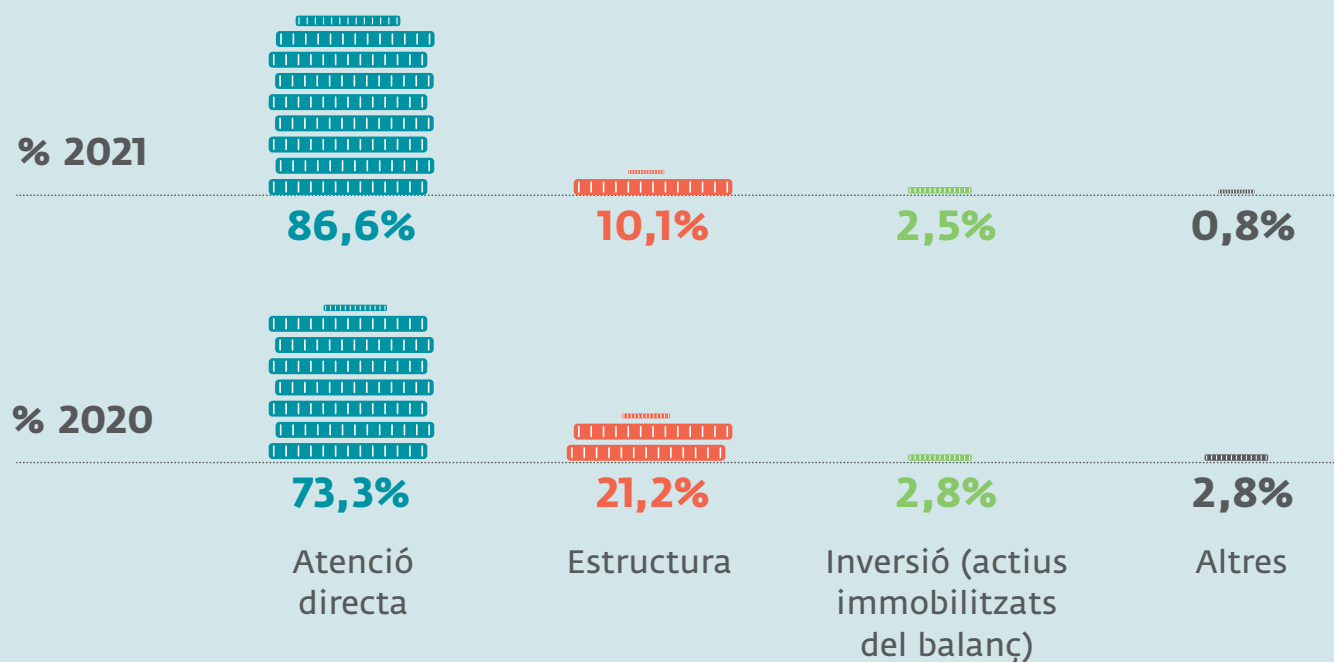
Disminució d'ingressos i l'increment de despeses causat per:

- ▶ Reducció de l'activitat.
- ▶ Problemes amb la justificació del finançament públic.
- ▶ L'aturament dels terminis administratius.
- ▶ L'esforç econòmic inicial per digitalitzar les entitats.

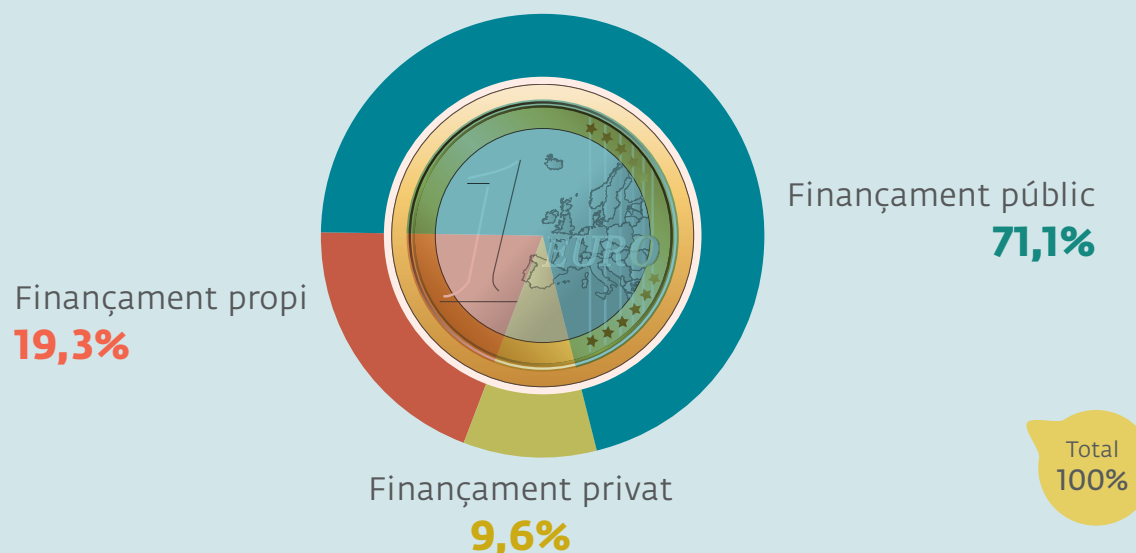
La majoria de les despeses es destinen a l'**atenció directa representant un 87% del total**, xifra que ha augmentat respecte de les dades dades de l'any 2020.

DISTRIBUCIÓ DE LES DESPESES. COMPARATIVA 2020-2021

El **finançament públic és la principal font d'ingressos** de les entitats participants en l'enquesta (71%), el finançament propi (19%), i en darrer lloc, el finançament privat (10%).

FONTS DE FINANÇAMENT

Entre el 71% d'ingressos provinents de fonts públiques, el **49% prové de la Generalitat de Catalunya**, seguit del **36% dels ajuntaments**, el 5% de l'Estat espanyol i l'11% provinent d'altres administracions.

Les respostes indiquen que els **ingressos** provinents del finançament públic s'han destinat principalment a:

Persones en situació de pobresa i exclusió social, a una major distància a joves, infància, persones en atur, amb discapacitat i nouvingudes.

Si mirem destinació dels ingressos per àmbits d'intervenció són:

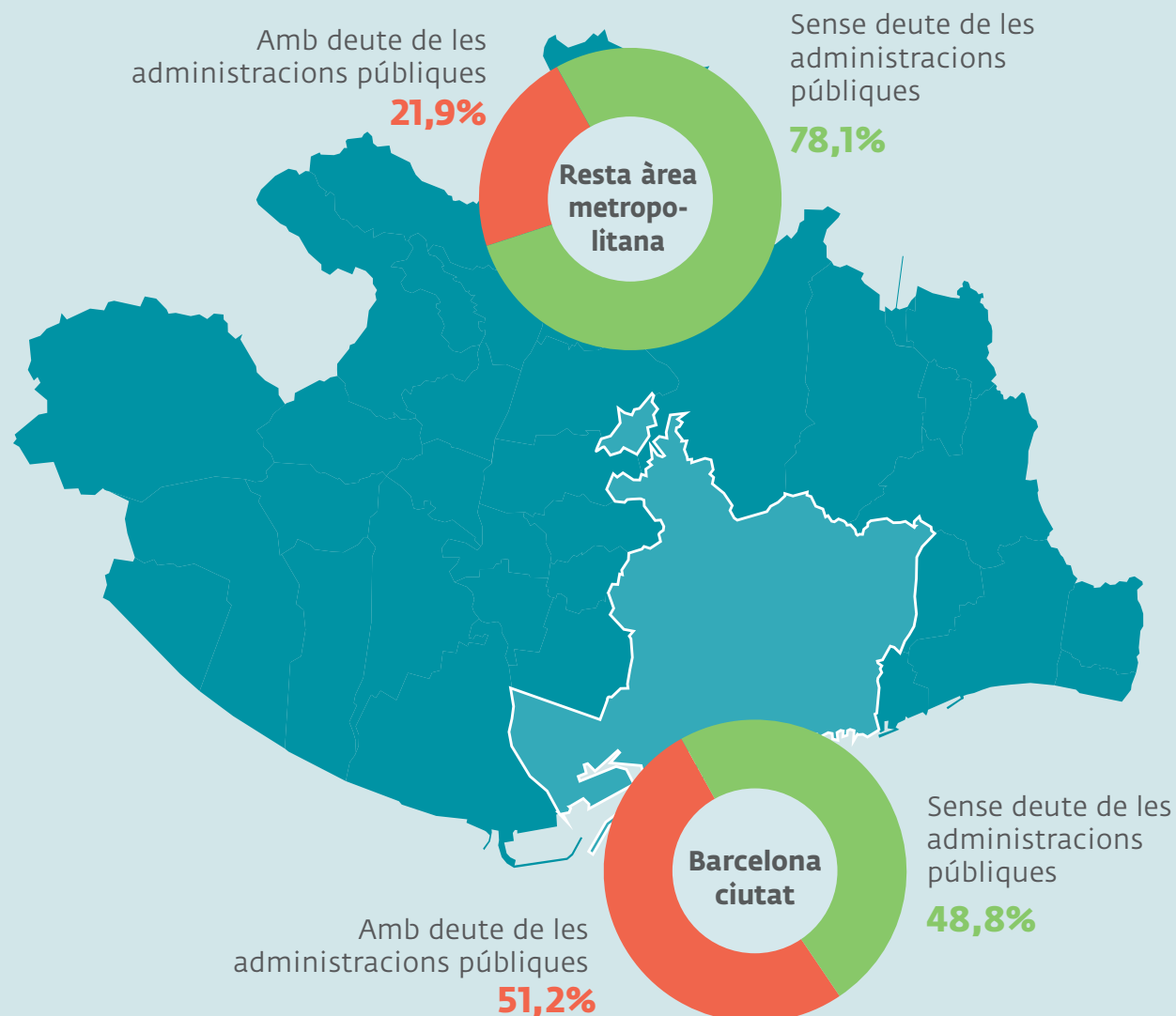
l'atenció psicosocial i/o rehabilitació, les necessitats bàsiques, la sensibilització o la inserció laboral.

El 42% de les entitats enquestades manifesten que presenten **deute de les administracions públiques**. Això fa referència a què estan executant serveis sense haver rebut el pagament dels mateixos.

Les entitats de Barcelona presenten més proporció de deute que les de la resta de l'àrea metropolitana de Barcelona.

Gairebé un 96% de les entitats tenen un deute de la Generalitat de Catalunya. I el 52% tenen deute dels Ajuntaments. La Diputació de Barcelona té deute amb un 30% de les entitats.

L'acceleració dels processos de digitalització

El procés de digitalització experimentat durant la crisi sanitària de la Covid-19 ha repercutit en:

- ▶ **Un esforç econòmic inicial per adaptar-se a la digitalització.**
- ▶ **La pèrdua de proximitat amb els col·lectius atesos.**

El 90% de les entitats han fet actuacions de digitalització interna i externa (amb les persones usuàries) de l'entitat.

Tot i això, es destaca que la digitalització ha ajudat en:

- ▶ **Una major autonomia d'alguns col·lectius de persones usuàries.**
- ▶ **L'agilització dels serveis.**
- ▶ **En la conciliació laboral i familiar.**
- ▶ **En la coordinació entre agents.**
- ▶ En una **major participació tan externa** (especialment persones joves, però també, per exemple, persones amb mobilitat reduïda) **com interna** (amb col·laboracions entre seccions o sectorials d'arreu del territori).

El 49% de les entitats han tingut despesa extraordinària destinada a la digitalització, i en conjunt, aquesta despesa ha representat el 14% de la despesa de l'entitat.

La resposta a l'emergència social

La reorganització dels serveis prestats davant l'emergència social es va fer prioritzant els següents àmbits de treball:

- ▶ **Alimentació:** es van potenciar els mercats solidaris, repartiment d'aliments a domicili o menjadors socials.
- ▶ **Atenció psicològica:** es van fer accions per combatre la degeneració cognitiva de les persones grans, l'acompanyament al dol, la soledat i prevenció del suïcidi, serveis d'atenció psicològica, infermeria escolar als centres educatius i projectes d'acompanyament per als col·lectius de persones grans i joves.
- ▶ **Emergència en l'habitatge i sensellarisme:** es va proporcionar atenció mèdica, psicològica i allotjaments d'urgència a les persones sense llar.
- ▶ **Violència masclista:** des dels grups de discussió s'exposa que s'han impulsat accions d'atenció psicològica així com solucions d'habitatge per a dones víctimes de violència masclista.
- ▶ **Exclusió social:** s'han impulsat iniciatives com la targeta-moneder en molts municipis amb una bona valoració.
- ▶ **Suport digital o administratiu:** oficines d'atenció i suport per a ciutadania i entitats.

La capacitat de **resposta a l'emergència social per part de les administracions públiques** no ha estat homogènia.

► **Els ens locals més grans:**

- › Reorganització de serveis amb especial agilitat.
- › Coordinació, sinergies i espais de diàleg..
- › Cocreació i innovació social.

► **Altres municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona amb menys població:**

- › No han pogut desplegar polítiques d'emergència.
- › Han hagut de tancar alguns serveis.

Pel que fa al Tercer Sector Social s'ha demostrat una **gran capacitat de reacció operativa davant la pandèmia**:

- ▶ No s'han aturat serveis.
- ▶ S'ha seguit acompanyant a les persones.
- ▶ S'han detectat noves necessitats.
- ▶ S'han reorganitzat per donar resposta als nous reptes.

Des de les entitats, i en relació amb la **coordinació amb les Administracions Públiques locals**, es considera imprescindible:

- ▶ Donar continuïtat als espais i mecanismes de coordinació generats.
- ▶ Garantir un finançament estable de les seves activitats molt majoritàriament essencials.
- ▶ El reconeixement de les entitats més enllà de la seva prestació de serveis. Avançar cap a la **coproducció de polítiques públiques conjuntament**.

Anàlisi subvencions i contractes d'emergència

És imprescindible destacar la **manca d'informació proporcionada per alguns ajuntaments a la Base de Dades Nacional de Subvencions**.

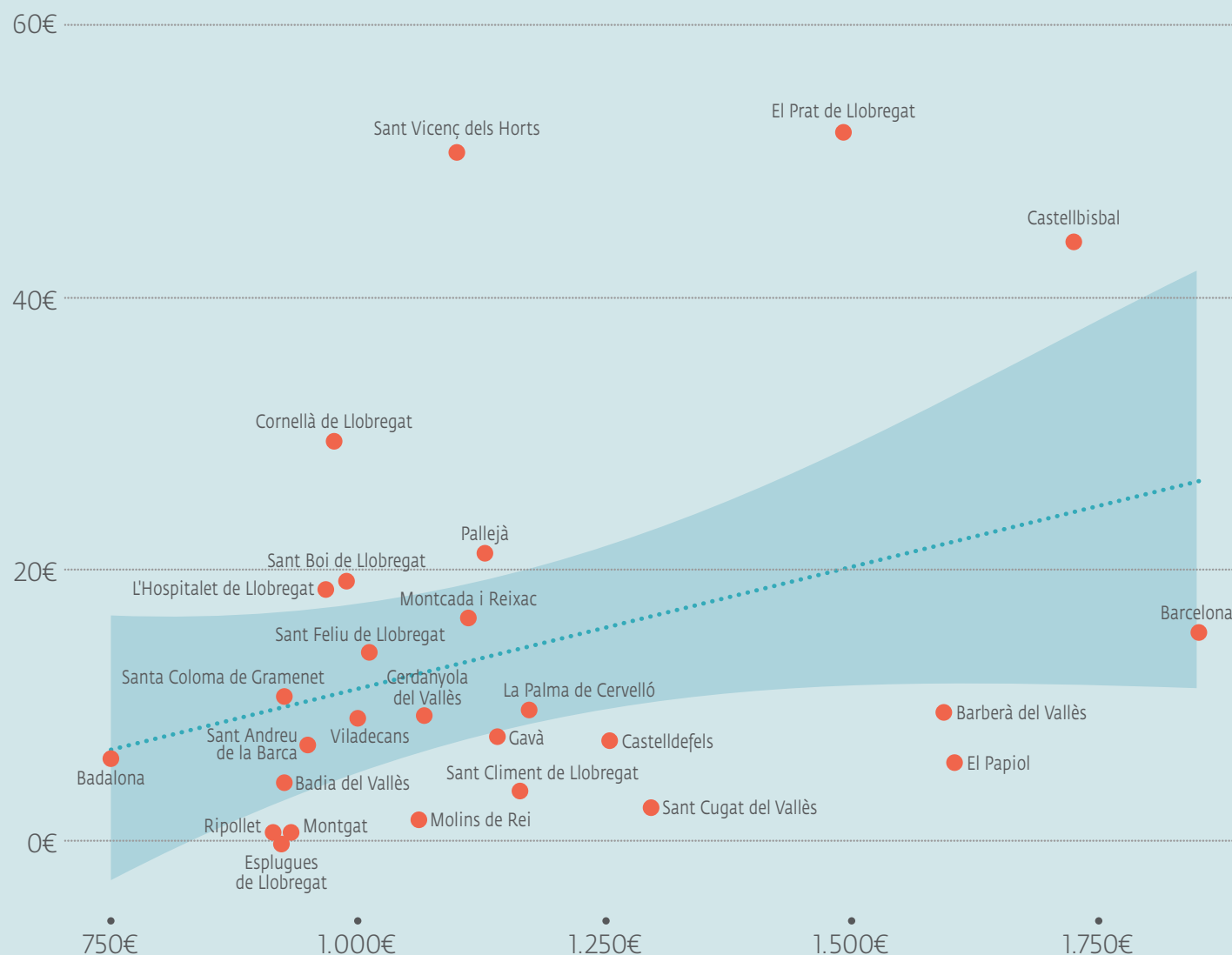
Ajuntament	Despesa en subvencions	%
Ajuntament de Barcelona	25.775.387,26 €	54,10%
Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat	5.036.204,05 €	10,60%
Ajuntament de El Prat de Llobregat	3.413.184,34 €	7,20%
Ajuntament de Cornellà de Llobregat	2.648.130,42 €	5,60%
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	1.619.488,23 €	3,40%
Ajuntament de Sant Vicenç dels Horts	1.434.416,96 €	3,00%
Ajuntament de Badalona	1.388.322,59 €	2,90%
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	1.299.802,78 €	2,70%

La resta de municipis es troben per sota del 2%.

Si s'analitza la **despesa municipal per habitant** i la **despesa en subvencions també per habitant**

veiem un canvi de tendència i els ajuntaments que han fet més despesa per habitant són: Sant Vicenç dels Horts, Castellbisbal i el Prat de Llobregat.

9 convocatòries específiques per donar suport a entitats del tercer sector social en el marc de la pandèmia de la Covid-19 van suposar la concessió de **46 subvencions**, les quals van sumar un total de **169.115,60€**.

A banda d'aquestes convocatòries:

- ▶ Alguns ajuntaments han modificat les convocatòries ordinàries de subvencions a entitats.
- ▶ l'Ajuntament de Barcelona va ser pioner en decretar polítiques de flexibilització de la normativa subvencional.
- ▶ Contractes amb tramitació d'emergència. L'Ajuntament de Barcelona n'ha fet 27 a entitats del tercer sector social, amb un valor total de 621.354,77€.

Principals reptes i oportunitats

Principals reptes:

- ▶ Combatre la bretxa digital a les entitats i entre els diferents col·lectius atesos pel tercer sector social.
- ▶ La millora de la interlocució i treball conjunt entre les administracions i entitats del tercer sector social.
- ▶ Coproducció de polítiques polítiques públiques. Superar la idea que les entitats socials són només prestadores de serveis.
- ▶ Millora del finançament de les entitats del tercer sector social.

Oportunitats generades en el context Covid-19:

- ▶ Canvis en les formes de treballar.
- ▶ Adaptacions tecnològiques.
- ▶ Canvis en les relacions amb les persones ateses.

Gràcies per la vostra
participació!

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

AMB : Àrea Metropolitana
de Barcelona